

Saksbehandler: Gard Lindseth

Referanser:

Saksdokumenter:

Norges rolle i forhold til Afghanistan. Uttalelse fra KISP møtet 6. mars 2007 (*vedlagt*)

Norsk engasjement i Afghanistan

Sammendrag

På fjorårets kirkemøte kom biskop Solveig Fiske første med et forslag til tekst om Afghanistan som hun senere trakk. Den endelige teksten ble som følger:

”Kirkemøtet vil be Mellomkirkelig råd bidra til den offentlige debatten om de etiske implikasjoner av det norske engasjementet i Afghanistan”

Mellomkirkelig råd bes herved ta stilling til hva kirken skal mene om krigen i Afghanistan.

Forslag til vedtak:

MKR vil i anledning den spente situasjonen i Afghanistan uttale følgende..

Saksorientering

Situasjonen i Afghanistan er meget alvorlig. Taliban og kriminelle grupper er en stor trussel for samfunn og folk i Afghanistan, FN-personell og frivillige bistands- og humanitære organisasjoners bevegelsesfrihet. Norge har også blitt hardt rammet, med attentatet på et hotell i Kabul 14. januar 2008 som resulterte i at en norsk journalist mistet livet.

Norges engasjement i Afghanistan har vært diskutert siden FNs sikkerhetsråd i 2001 besluttet å etablere den internasjonale stabiliseringsstyrken ISAF, hvor Norge deltar i dag. Med attentatet i Kabul er spørsmålet om norske styrkes tilstedeværelse i Afghanistan ytterligere aktualisert. Operasjonen ledes nå av NATO som har over 41000 soldater i Afghanistan. Diskusjonen om det norske engasjementet i Afghanistan er således nært knyttet til hvilke forpliktelser vi har som del av NATO-alliansen, og hva som er NATOs strategi for hele operasjonen. Stadig flere stiller nå spørsmålet om det er sannsynlig at NATOs offensive krigføring vil lede til stabilisering i Afghanistan.

Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) under Mellomkirkelig råd vedtok i mars 2007 en uttalelse om situasjonen i Afghanistan. I lys av utviklingen i Afghanistan bes Mellomkirkelig råd vurdere om det er nødvendig å komme med en ny uttalelse i saken.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Ingen

Norges rolle i forhold til Afghanistan

Komiteen for internasjonale spørsmål under Mellomkirkelig råd for Den norske kirke (KISP) var samlet til møte 5.-6.mars 2007. Komiteen behandlet på møtet oppfordringen fra Fredsinitiativet om å slutte seg til deres uttalelse fra 14. februar 2007. KISP slutter seg til den bekymring som Fredsinitiativets uttalelse målbærer, og vil uttale følgende:

Eskaleringen av kampene i Sør-Afghanistan med et betydelig tap av sivile liv, økningen i selvmordsbombeangrepene de siste årene og den dalende tiltroen til NATOs styrker i den afghanske befolkningen gir grunn til dyp bekymring. Det gir et klart signal til det internasjonale samfunnet om nødvendigheten av å endre tilnærmingen til de utfordringer man står overfor i Afghanistan.

KISP slutter seg til kritikken av sammenblanding av de offensive oppdragene ISAF-styrkene har overtatt etter den USA-ledede "Operation Enduring Freedom" og ISAF-styrkenes primære stabiliseringsoppdrag. Det er viktig å understreke at FNs hovedoppdrag til ISAF-styrkene forblir å støtte den afghanske regjeringen i byggingen av en sikkerhetsstruktur som ramme for utviklingen av en afghansk rettsstat, og som en beskyttelse for humanitært hjelpearbeid og utviklingen av et sivilt samfunn.

Den støtten det afghanske samfunnet har mottatt siden det USA-ledede angrepet i 2001 har vært overveiende militær. KISP oppfordrer med bakgrunn i dette norske myndigheter til å primært arbeide for at Afghanistan får økt den humanitære støtten. ISAF-styrken bør støtte stabiliseringen av den afghanske samfunnet og ikke brukes til offensiv krigføring. Norske myndigheter bør samtidig bruke sin innflytelse i internasjonale fora, først og fremst i FN, samt å øve press i NATO, for å oppnå en generell vridning i det internasjonale engasjementet fra det militære til det humanitære og sivile.

Kun gjennom en styrking av det afghanske sivilsamfunnet slik at det settes i stand til selv å ivareta befolkningens behov og rettigheter, kan det internasjonale samfunnet bidra til en varig fred i et krigsherjet og krigstrett Afghanistan.

Vedtatt 6. mars 2007 av Komiteen for Internasjonale Spørsmål (KISP) under Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

Norsk engasjement i Afghanistan

Sammendrag

På fjorårets kirkemøte kom biskop Solveig Fiske først med et forslag til tekst om Afghanistan som hun senere trakk. Den endelige teksten ble som følger:

”Kirkemøtet vil be Mellomkirkelig råd bidra til den offentlige debatten om de etiske implikasjoner av det norske engasjementet i Afghanistan”

På bakgrunn av dette presenteres Mellomkirkelig råd for en uttalelse om saken.

Forslag til uttalelse

1. Det norske engasjementet i Afghanistan har i mange år vært en humanitær innsats og bistand til utvikling av det sivile samfunn. Dette har skjedd gjennom norske og internasjonale organisasjoner, bl.a. Kirkens Nødhjelp. Dette har vært og må være et hovedperspektiv i norsk engasjement overfor den hardt pressede befolkningen i Afghanistan. Som kirke vil vi først og fremst stille oss solidariske med de mennesker som lider og får sine rettigheter krenket.
2. Norges militære engasjement i Afghanistan har vært diskutert siden det startet i 2001. Det er nødvendig og viktig med en kontinuerlig debatt om et så vanskelig oppdrag som dette handler om. Vi ser med bekymring på den alvorlige utviklingen i Afghanistan. Taliban og kriminelle grupper er en stor trussel for samfunn og folk i Afghanistan, FN personell og frivillige bistandsorganisasjoner og humanitære organisasjoners mulighet til å utføre sine oppgaver. Flere norske statsborgere er blitt skadd og drept, senest på et hotell i Kabul 14. januar.
3. Bruk av terror er forkastelig som virkemiddel for å oppnå politiske mål, særlig fordi den er rettet mot og rammer spesielt sivilbefolkningen. Innsatsen i Afghanistan er basert på et mandat fra FN til å bekjempe terror og undertrykkelse i dette landet og grupper som kan stå bak terror i andre deler av verden. FNs sikkerhetsråd i 2001 besluttet å etablere den internasjonale stabiliseringsstyrken ISAF, hvor Norge deltar i dag. Invasjonen i Afghanistan var et direkte svar på at NATO-landet USA ble angrepet 11/9-01. Norske styrker er der også som en del av norsk forsvarsforpliktelse i NATO. Med et FN-mandat i ryggen står ISAF-styrkene i en folkerettslig legitim operasjon. Vi anerkjenner at militær makt er et legitimt virkemiddel for å beskytte sivilbefolkningen og for å forhindre at Taliban og kriminelle grupper skal forhindre oppbyggingen av afghanske samfunnsinstitusjoner. I forhold til spørsmålet om rettferdig krig, er det imidlertid i dette tilfellet særlig viktig å vurdere om virkemidlene står i samsvar med det en ønsker å oppnå.

4. Når norske styrker med FN-mandat og på grunnlag av en bred politisk støtte i Stortinget tar på seg disse svært krevende og farlige oppdrag, fortjener de støtte og respekt fra det norske folk. De prøver å gjøre Afghanistan tryggere og mer stabilt. Det er helt nødvendig for at oppbyggingen av et sivilt og bærekraftig samfunn kan skje.

5. Mellomkirkelig råd vil på denne bakgrunn støtte norske myndigheter når de vil:

- foreta en helhetlig vurdering av kursen på NATO-operasjonen, der det klargjøres bedre hvordan og på hvilken måte operasjonen vil bidra til stabilisering i Afghanistan
- bruke sin innflytelse i internasjonale fora, først og fremst i FN, samt å øve press på NATO, for at det internasjonale engasjementet skal forsterke den humanitære og sivile innsatsen
- jobbe for at oppdraget gradvis kan overføres til de legitime nasjonale myndigheter.

6. I en stadig mer globalisert verden må det internasjonale samfunn begrense og forhindre ikke-statlige militante gruppers virksomhet og utbredelse. Med stor sannsynlighet vil skjøre statsdannelser også i framtiden måtte forsvares med væpnet makt for å sikre borgernes rettigheter og sikkerhet. I noen tilfeller vil det internasjonale samfunnets rolle være å beskytte befolkningsgrupper fra statens eget misbruk av makt ved folkemord, forbrytelser mot menneskeheten eller etnisk rensing. Ut fra en etisk vurdering må bruk av militærmakt bare være siste utvei, og en bør alltid søke å finne alternative konfliktløsningsmekanismer. Situasjonen i Afghanistan er et eksempel på hvor viktig det er å bekjempe terror og vold både med makt og ved å bygge opp et samfunn som ikke gir grobunn for terror.